

KÖZVÉLEMÉNY.

POLITIKAI TARTALMU LAP.

Megjelen minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak:	
Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 5 kr.	

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Győrött, Deák Ferencz-utca 8. szám.
 hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési
 pénzek és hirdetések küldendők.
 Hirdetéseket elfogad Nitsmann J. ur papírkereskedése és könyvnyomdája is.

Hirdetések jutányos árért közöltetnek.
 Nyilttéri közleményekért petitorsoroként 5 kr. és 30 kr
 bélyegdíj fizetendő.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

A kulturharcz.

Győr, 1893. junius 14.

Hogy a kormány egyházpolitikája a katolikus vallás dogmáiba ütközik, ezt főpapjaink feliratából, emlékiratából, ugy az e felett a sajtóban olvasható komoly nyilatkozatokból és saját szívünk sugallatából eléggé megtudhattuk; a modern reform czim alatt keresztülhajtani tervezett e kormányi előterjesztések pusztán Magyarország belügyét képezvén, nekünk katolikusoknak a kötelességünk, hogy vallásunk e fenyegető sérelmeit alkotmányos uton eltávolítsuk.

Hogy ezek katolikus vallásunkat mélyen megtámadják, kiolvashattuk ő szentesége a római pápának zarándoklottainkhoz intézett nyilatkozataiból is, melyben szent hitünk védelmében közreműködésre a világiakat is felhívja, utalja.

Legközelebb Rampolla bibornok egy vele beszélgetőnek azon kijelentésére, hogy félhető, miként a magyar kormány a felső házban is többségben lesz, ha a távollévők mind megjelennek, sajnálatát fejezte ki ez esetre és azon kétségét, miképen nem hiszi, hogy a korona a kötelező polgári ház-

ságról szóló törvényjavaslatot szentesitené. Galimberti jelentéseiből ez következtethető:

„Különben Agliárdi mai nunczius az ellentétek kiegyenlítésénél eddig sikerrel működött — és reményét fejezte ki a pápához igen közel álló bibornok — miképen neki ez Magyarországon is sikerülni fog, annyi- val is inkább, mert Vaszary herczegprimás támogatására bizton számíthat.“

Ez együttes működésnek melyik leend a módja, mely egy a parlament többségét, mint a katolikus érdekeket kielégíti, még nem tudjuk, de hogy hazánkban vallásérzelmeknek bekövetkezett tényleges megsértése miatt felkorbácsolt kedélyeket lecsendesítsük, ugy a más vallásfelekezetűeknek azon igazgatását, mely nemcsak a sajtóban, de a közéletben is minden oldalról nyilvánul, ártalmatlanná tegyük, ez csakis szent hitünk buzgalmas befellegelésünk, őszszetartásunk állhatatossága által vihető ki.

Ha mint katolikusok rendíthetetlen kőszálként meggyőződésünk teljes erejében megállunk, s tiltakozik nagyközönségünk egy akarattal a parlament előtt, hová még az egyházpolitikai reformoknak ugyszólva csak előzményei jutottak, de ezek máris

eléggé elárulják, mily sérelmesek azok szent vallásunkra nézve, nem fogunk csalatkozni, ha azt állítjuk, hogy maga a képviselőház is igen meggondolja, mily helyzet az, ha a képviselő a küldőivel ellentétes nézetű, s ha a képviselő iránt küldőik bizalma megrendül.

Teljesen alkotmányos művelet a képviselőházhoz nyújtandó petitio, jelen esetben pedig kétszeres kötelessége a katolikus közönségnek egész súlyával őntudatának nyilatkoztatni szent hitének védelmében meggyőződését, mert a támadás a haladás zománczával vértetetik azon vallásnak határozott és nyilt megtámadásával, mely vallás e hazának ezredéves fennállása alatt, annak megingathatlan alapját, művelődésének irányítóját, intézményeinek létrehozóját képezte.

Nem tudjuk eléggé kiemelni a szükségét, mely a petitionálás mielőbb foganatbavételét eltovábbolhatlanul parancsolja, már megemlítettük, hogy a parlamenti e négy havi szünetnek erre való felhasználása a legkinálkozóbb alkalom, mit megragadni egy szívvel egy lélekkel vallásunkból folyó elutasíthatlan kötelességünk.

FÁRCZA.

Emléklapjára.

Mond meg szívem kis leánya,
 Mit irjak e pusztá lapra?!
 Hogy mint leáldozó alkony,
 Csüggedt kebellem búsongom!

Vagy ezt: — csak egy reménység
 Mosolygott ajkaidról! — s az ár,
 Mely keblem mélyéből fakad,
 Lánghevében! . . . tanácsot ad:

Ne állj villámütött fához,
 Ha állhatsz rózsabokorhoz, —
 Ne járkálj a temetőben,
 Ha sétálhatsz zöld erdőben!

S ne merengj el a romokban,
 Ha lehetsz Isten házában! . . .
 És mégis esdeklem téled! . . .
 Rejtsd szivedbe emlékeimet!

VI.

A római pápák szereplése a magyar történelemben.

(T. I.)

(Folytatás.)

Endre még mindig habozott, sőt Bélának menekülnie kellett, hogy a pápának minden erejét meg kellett feszíteni, hogy kibéküljenek; és

megmozdított minden követ, hogy Endre a birtokviszonyt az aranybulla értelmében immár szabályozza.¹⁾

Endre eleinte jó néven vette Béla tevékenységét, de nemsokára a király ismét téltlenségbe esett; az állapotok nem változtak.

A panasz általános volt, a jajkiáltások IX. Gergely pápa füléhez is eljutottak, a szent atya éles fájdalommal kiált föl: „Mint éles kard, ugy szurta át szívünket azon gonoszságok sorozata, . . . ha a római szék nem megy az ország segedelmére, a keresztény hit kivesz, a szabadságot lábbal tiporják s a királyi tekintély tönkremegy. A szaraczen és zsidó faj zsarnoksága kimondhatatlan nyomort árasztott a föld népére . . . a kunok megtért része újra visszaesik a pogányságba, az egyház ősi, szent királyoktól nyert birtokokban kárt szenved, a házassági ügyeket a világi bírák elé viszik.“ Lehet-e meghatóbban, megdöbbentőbben esetelni az ország sulyos állapotát?! Ime az igazi, őszinte részvét és fájdalom! mely szívet hasít, velőt ráz és megtört szavakban száll a szent férfiú ajkaira.

II. Endre a pápa megintására (1231-ben) újra országgyűlést hívott egybe, hogy — mint maga mondja — „a nemesség számtalan kérésére

reformáljuk az országot“; új oklevelet adott ki s ráesküdött megtartására.¹⁾

Endre, ki gonosz tanácsosainak játékvá lön, ismét csak a régi maradt; benne már nem volt remény. Gondos anyjának, az egyháznak még csak egy eszköze volt, hogy fiát megtérítse, hogy a nép szabadságát helyreállítsa, — ez az egyházi fenytés vala.

Midőn tehát semmi sem használt, Róbert esztergomi érsek a következő évben Budán az ország színe-java előtt a király tanácsosaira, a „főczinkosokra“, mint valamikor őket a király nevezte és rájok maga is az egyházi átkot kérte, ünnepélyesen kimondotta az egyházi átkot és az országot egyházi tilalom alá vetette.

E borzasztó intéz végre fölrázta Endrét és rimánkodva panaszkodott IX. Gergelynek, hogy őt, az egyház engedelmes fiát így megszegyenítette, hogy őt — hogy saját szavaival éljek — „az egyház emlőiről leszakította.“²⁾

A pápa szíve meglágyult, meghagyta tehát az érseknek, hogy soha többé ily hatalommal az ő különös engedélye nélkül, kivált a magyar király személyére vonatkozólag, ne éljen. Endrét, az ősz királyt, a pápának még folytonos jóakarata szintén meghatotta és szívesen fogadta a hozzá küldött

¹⁾ Fejér: codex; Theiner; Knauz.

²⁾ Fejér; Katona: Hist.

¹⁾ Theiner: Monumenta I. 60.

Schlauch püspöknek bibornokká kinevezése
 e hó tizenkettedikén ülésezett consistoriumban megtörtént, a pápai futár gróf Canneli pápai testőr még hétfőn este megindult Rómából, hogy szerdán Nagyváradra érkezzen s esütörtökön fogja az új bibornoknak a pápai kinevező okiratot üdvözlő beszéd kíséretében átnyújtani és a biborsüveget átadni.

Pár évvel ezelőtt gróf Apponyi Albert, a nemzeti párt mély tudományu vezére bizonyos olajseppről, melyet a socialdemocraia képez a társadalomban, értekezvén a hatalma zenithjén álló kormánypart ellenében, és válaszul a kormány s pártjának gunyoros megmosolygását nyerte. Ma a mosolygó kormány veszi elő az olajseppet, még pedig elégséges nagy kammákban s megszülemlik a budapesti socialdemokrata munkáspárt, hogy e hó 18-án a városligetben az arena mellett népgyűlést rendezzen, melynek főtárgyai a polgári házasság és az általános választási jog kérdései lesznek: lám! minő az idők hatalma, hogy oly téren is hódít a kormány, miképen a felszinen lévő politikai kérdésekbe még a socialismust is mint actualis faktort működtetheti; és mily naiv az értesítése a cselekedtető kormány félhivatalosainak, hogy a socialdemokrata munkáspárt melegen üdvözlö a kormány liberalis reformját, s egyelőre megelégszik a polgári házasságnak oly módon behozatalával, mint ezt a kormány contemplálja; az a szerencse e díszengedezésnél, hogy még a határozat szövegezése nem kész, épen úgy mint a polgári házasságról szóló törvényjavaslat, de ily csekélység nem akadályozhatja, hogy a Nero pénzein is olvashatott röpke szavak „fides mutua“, „felicitas publica“, „liberalitas augusta“ zászlai alatt egymás nyakába ne borulhasson a szabadelvűség (?) a socialismussal (?)

Beavatott körökben igen fontos eseményeket várnak legközelebbre az egyházpolitikai kérdéseket illetőleg. A polgári házasság iránti törvényjavaslat a napokban terjesztetik ő felsége elé; ha a király nem egyezik bele a javaslat benyújtásába, Szilágyi

pápai követet; ki az egész országot bejárta és különösen egyházi tekintetben szigorú vizsgálatot tartott a fejelem helyreállítására.

II. Endre még egyszer ingadozott, de a forrongást IX. Gergely lecsendesítette; ő megsajnálta a királyt, akit nem annyira a gonoszúsága, mint erőtlensége, szertelen jószívűsége sodort ilyen kuszált viszonyokba; ő tudta, hogy nem rossz apa az, akinek oly nagy szent gyermeke van, mint Erzsébet, a kinek már apja életében sürgették szenttéavatását.

Tehát ismét csak a pápák fáradozása alkotta meg nemzetünk azon arany-szabadságlevelét, mely századokon át országunk egyik szögletköve volt; ismét az egyház nevelt föl olyan csillagot, amely a nemzet sötét éjében a sziveket egyedül derengte át, mely új vigaszt öntött a gyöngye nemben is a már-már fenyegető halálos tusában.

IV. Béla azonnal megindította a birtokok visszavételét és hogy példát adjon — ugymond — legelőször az egyháziaknak tett adományokra teszszük kezünket, bár nem szívünk legnagyobb fájdalma nélkül.*¹⁾

A jogos vagyonok visszaszerzése, a rend némi helyreállítása — új erőt öntött a nemzetbe. IV. Béla IX. Gergelynek megígérte, hogy kereszties hadat visel a szakadár Asszán bolgár császár ellen; azért kéri a pápát, hogy a meghódítandó földön őt tegye apostoli követévé és továbbá, mivel a Szörénységet minden áron az országba akarta kebelezeni, kéri, hogy itt püspökséget

¹⁾ Roger: Carm. miser.

Dezső igazságügyminiszter, mint kijelentette barátainak, lemond, de a kormány a főrendi házzal kötendő megállapodás alapján újabb javaslattal lép a király elé. Wekerle miniszterelnök számít Schlauch bibornok nagy befolyására, de a compromissum alighanem még gróf Csáky Albint is követeli áldozatul. Ha a király a Szilágyi-féle első tervezetet fogadná el, kénytelen lenne Schlauch bibornok, bármennyire sajnálna is, a kormány ellen a leghevesebb állást foglalni. (Extra Post.)

Jászvásár. Ghika herceg bécsi követ az Austria-Magyarországgal legközelebb megkötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó utasításokkal visszautazik Bécsbe. Magyarország a szerződésben a román marháának Magyarországra való behozatalára nézve jelentékeny engedményeket tett. (N. Fr. Pr.)

A Hamburger Nachrichtenből olvasható: Daczára Kálnoky békés fejtegetéseinek, a német félhivatalos lapok a két arezállal való háborút kikerülhetlennek mondják, mivel Németország az osztrák-magyar érdekek megóvása kedvéért háboruba keveredhetik Oroszországgal. Ausztria-Magyarország békés, Németország háborus felfogása közt mutatkozó ellentét a katonai törvényjavaslat alkalmából nyilvánult, Németország fenyegetettnek látja magát, — tehát Bismark e mondása: „Mi németek csak az Istentől félünk és semmi egyébből a világon“ tévedés lett volna!?

Hír szerint a csár 1894. január 1-én ukázt fog kibocsátani, melylyel a Sziberiába való száműzetést megszünteti.

Pétervár. Gróf Kálnoky legutóbbi fejtegetései itt kinos benyomást gyakoroltak, a csár Giersszel kívánt beszélni, és ámbár Giersznek a legnagyobb nyugalomra van szüksége, szombat este mégis Gacsina-ba utazott, a hol a csárral conferált. A tőzsdelap ennek ellenében azt állítja, hogy a helyzet majdnem tisztázva van, e lap meg van győződve, hogy gróf Kálnoky biztosítékkal bír

alapithasson. Azonban az Isten ostora már csatogott északkeletről; az előbbi testvér-hareczok közepette elültetett fák férges gyümölcszeinek, száraz gallyainak le kellett hullniok, hogy egészségesebb hajtásokat teremhessen.

És fájdalom! midőn országunk a végveszély örvényéig süllyed, egyedüli menedékünk, a pápa is legnagyobb veszedelemben forog. „Elhulltanak legjobbaink“, de rövid harez alatt! De minek földjem föl a szemfödelet, törjem föl a sebet?! Csak annyit mondok, hogy a keleti számum, hogy tatár esordák annyira elpusztították hazánkat, hogy voltak külföldi irók, kik megszámlálták napjait, éveit, hogy a magyar — meddig létezett!!

Nem volt segítség! Ki segíthetett volna?!... „A gögös német császárok előbbrevalónak tartották — írja Balics — a védtelen pápa megaláztatását, mint Európa békéjének, a nyugati műveltségnek s egy viruló nemzetnek megmentését“; mert — ugymond a császár levelében — midőn Béla tőle segítséget kért, még pedig hűbéri alázattal, „a német császárság becsülete Olaszországban igen alászállott, s ennek helyreállítása miatt kell annyi időt és erőt pazarolni, bár rég hallottuk a tatárok betörését Magyarországra.“

(Folyt. köv.)

Tudományos felolvasások.

A mi békaligeti kaszinóink egyebek közt arról is nevezetes, hogy ebben sem zsidó, sem skribler meg nem türelik.

arról, hogy a pétervári diplomáciában Ausztria-Magyarországra kedvező fordulat van készülöben, erre a bécsi kabinet hasonló biztosítékot nyújtott. (N. Fr. Pr.)

Napi kérdéseink.

Az „Egyetértés“ folyó évi június 11-iki számában Győr cím alatt ezen rövid megjegyzést olvassuk: A győrvárosi és megyei függetlenségi és 48-as párt jövő héten értekezletet fog tartani, hogy az országos pártkör szakadásával szemben állást foglaljon és a felett véleményét mondjon.

Kijelentettük politikai lappá alakulásunkkor, hogy egyik politikai párt szolgálataiba sem állunk, hanem rendíthetetlenül fogunk küzdeni az erköles és szeretet igazságain alapuló szent vallásunk érdekében, védelmében minden irány felé meggyőződésünkönk eredő szavainknak nyiltan és őszintén hangot adva.

E kötelességünket véljük teljesíteni, midőn Győrvármegye és városa nagyközönsége egyik és azon tekintélyes politikai pártjának nyilatkozata hivatik fel, mely párt ma az országgyűlésen két képviselővel jelenik meg, hogy megtörhetlen meggyőződésünkönk ez irányban nyilvánítsuk.

A kormány által még a maga egészében be sem terjesztett, így kellőképen nem is ismerhetett, de mindazonáltal már is a katolikus vallás dogmái megsértésével foganatba léptetni erőltetett egyházpolitikai differenciák a függetlenségi és 48-as pártot tényleg külön választották: ez elvitázhatlan.

Bármely politikai pártnak ily megbomlással erőinek szétforgácsolása meg nem engedhető, mivel ez megingatja a pártnak erejét, erkölesi tekintélyét; de mert az államélet, a politika az egyén vallási fogalmaival, a lét etikájával nem egy és nem ugyanazonos, és a politikának az etikával való összhangzatos együttessége adja és adhatja csak meg a fejlődésnek azon megingathatlan egészséges alapját, mely egyrészt a vallásos erköles, másrészt a hazafias erények egybefolyásával a közjölétet biztosítja:

Antisemitizmusról szó sincs; hanem azt be méltóztatik látni, hogy mégis kellemetlen volna, ha az embert még a kaszinóban is nyugtalanítanák — a hitelezői.

Azt pedig szintén nem akarjuk, hogy kaszinónk csöndes belélelélet kifigurázzák az ujságok. E miatt már az egyetlen skriblifaxot is egyhangulag kiballotiroztuk, mihelyt nem átalotta kinyomatni, hogy városunk notabilitásai nyári délutánokon a kaszinó pamlagain szenderegnek s hogy a kaszinó tulajdonkép csak kártyabarlang, melyben nem él rokonszenv a tudományosság iránt, sőt még ujságokat sem olvasunk, kivéve az illusztrált lapokat, melyek szörén-szálán el szoktak veszni.

— Micsoda? — szölt az alelnök méltó indignatióval, miután a gyalázkodó tollonczt példásan kicsaptuk volt. — Mi nem rokonszenvezünk a tudományokkal? tán azt akarná a ficzkó, hogy tőle tanuljunk? No hát mutassuk meg, hogy kaszinónk hivatása magaslatán áll. Tudunk mi rendezni felolvasásokat is és ha arra kerül a sor, levágjuk akár a tudományos akadémiát!

— Vágjuk le! — hangzott a lelkesítő jelszó végig az összes kártyaszobákon.

— Mutassuk meg, hogy áldozatoktól sem riadunk vissza! — kiabáltak nagy önmegtadással a tarokkisták, akik a tudományosságnak szentelendő estéken kénytelenek lesznek korábban végezni a parthiet.

Az időszerű eszme általában visszhangot keltett. Helyes! Miveljük a tudományokat, az irodalmat, a szépművészetet. Rendezzünk felolvasásokat.

A helyes politikának úgy, mint az ethikának saját korlátait megtartani, tisztelni kell, — egyiknek a másik keretébe való szándékos behatolása a közéletre mindig veszélyes; mert az emberiség haladásában a politika és az ethika között felfemerülő vagy látszólagos ellentéteknek erőltetett, önkényes kiélesítése által a közgondolkodásban zavarok támasztanak, melyek az egészséges fejlődésnek tünetei egyáltalán nem lehetnek.

Annál kevésbé Magyarországon, midőn az államalkotástól ezredéves fennállásunknak tényezője, a katolikus vallás tanai vannak mély megsértésével hitbuzgó népességünk 52 százalékát tevő többségének megtámadván.

De mert csakugyan egészségtelen tünet az, hogy az államlét fenállását képező politikai pártok, illetve pártelvek hivatott terjesztői önmagukban meghasonlanak, mert ezeknek viszályos különválása nemcsak megingatja az emberekben az eszmék iránti hitet, az elvek tiszteletét, — hanem az államlétnek még a vallás meggyőződéssel is való ellentétbe hozása felébreszti a nagyközönségben a csalódás keserű érzetét.

E nemzeti szerencsétlenség továbbcsúszásának megszüntetése végett teljes reményünk és megőződésünk, miképen megyénk és városunk közönségének azon zöme, mely egybeforrva két képviselőt küldött a parlamentbe, katolikus szent vallásunk iránti tiszteletében, illetve saját vallásos buzgalmában az anyatejjel őseitől öröklött érzelmeit megtagadni nem fogja és hazafiúi kötelességérzetében, midőn a politikai pártjának megszilárdításán működni kíván, a katolikus vallásunkat botránycokozató, a vallási erkölcs fogalmait szétlúzó surlódások közé üszköt a közéletbe dojni nem kíván, hanem az egyházpolitikai kérdéseket napirenden kívül hagyva, az átélt ezer év tanuságából vallás intézményeink tisztelete mellett alkotmányos életének nyilvánulását magyar hazánk politikai helyzetének jobbítására fogja irányozni.

A közjogi elvek terén igen és eléggé feltalálhatja eszméinek küzdelmeit, melyek elvszilárdóságának diadalát eredményezendik.

Közgyűlés.

Győr szab. kir. város törvényhatósága bizottságának rendkívüli közgyűlését e hó 13-án d. u. 3 órakor gróf Laszberg főispán megnyitván, az ülés tárgysorozatának felvétele előtt mult május hó 14-én, lapunk 10. számában közzétett azon értesítésünk megvalósulása alkalmából, hogy József Ágost főherceg völegénye lón Erzsébet bajor kir. hercegnőnek, apostoli királyunk unokájának, a völegény atyjához József főherceghez intézendő feliratban a város közönsége közörömét kifejezni dr. Kautz Gusztáv képviselő ez indítványát egyhangulag elfogadván, a tárgysorozatot ritka szerencsével egy óra alatt elintézte, és pedig a közigazgatási bizottságba Szávay Gyula, központi választmányba Stumpf Dózsa, az igazoló választmányba Wottitz Károly képviselőket szótöbbséggel beválasztotta, azután az új közkórház építését az állandó választmány javaslata elfogadásával egyhangulag elhatározta. A törvényhatósági uthalózatnak Budapest—Bécs összekötő vonalába a császáratat, hosszuhidat, innét a szenátéren át Kossuth-utczát besorolván, 26765 méter hosszban uthalózatunkat megállapította.

A karmelita-köz kisajátítása folytán a város tulajdonába esett házrészek közül a Pócza-féle ház megmaradtját nyilvános árverés útján, a többi a szomszédoknak megkínálásával vélte a közgyűlés értékesítendőnek; az igazoló választmány jelentését, hogy Ferencz-Ferdinándvárosba Németh Elek választott képviselőnek, megéljenezvén; beteges főjegyző Kiss Ferencznek két havi szabadságolást engedélyezett, gyógyulási költségeihez 200 frt adományozással járulva; végre az építendő kórház költségeinek adakozás útján esetleges gyűjtésére egy bizottságot alakított; és ezzel a rendkívüli gyűlés bevégeztetett.

KÜLÖNFÉLEK.

Szoborszentelés.

E hó 11-én délután a székesegyházban megható ünnepély folyt le, már három óra tájban

lehetett észrevenni, hogy kis leánykák fehérbe öltözve, kék szalaggal feldíszítve, virággal kezükben haladnak a székesegyház felé, hol a délutáni ájtatosság után Jézus szívének szobra Ruschek Antal győrszigeti plebános urnak igazán megható és emelkedett szónoklata után, melyben azon határtalan szeretetnek a legélénkebb esztelésébe bocsátkozott, mi az emberiség megváltását oly örök időkre magasztossá emeli, — városplebánosunk, Mohl Antal apátkanonok ur által teljes egyházi díszben felszenteltetett; és a fehérbe öltözött kis leánykák által körmenetileg a felszentelt szobor a karmelita atyák szentegyházába vitetett, hogy ott oltárán elhelyeztessék.

Szent László király fejereklyéje.

Szent László apostoli királyunk fejereklyéjének szab. és kir. Győr városában évente szokásos körülhordozása eddig szent László névnapot követő vasárnap szokott megtörténni, — ő exciája, megyés püspök urunk, hogy a tanuló ifjuságnak alkalom adassék megemlékezni a magyar nemzet e nagy, keresztény és hazafiúi erényekkel tündöklő fejedelméről és ennek közbenjárása által esedezze le a kedves hazára s királyára Istennek legbővebb áldását, elrendelni méltóztatott, hogy a sz. László névnapot megelőző vasárnap tartassék meg ezen egy vallásos, mint a nemzeti érzelmek táplálására szolgáló fogadalmi ájtatosságnak körmenete.

Gombamérgezés.

Megrendítő esetnek jutottunk tudomására. Kovács Flórián győrszigethi lakos neje, vasárnap gombát vásárolván, ételnek elkészítve, férjével együtt megették, csakhamar mérgezés tünetei mutatkozván rajtuk, az oda hívott Vogl Mihály győrszigeti körorvos urnak egyedül az asszonyt sikerült megmenteni, — a férj a mérgezés kínjai között hétfőn kiszivedett, hat árva siratja az elhunytban édesapját. A közegészség érdekében a piacok szigorubb felügyelete csakugyan kívánatosnak mutatkozik ily szerencsétlenség bekövetkezésének elkerüléseért.

Nyári mulatságnak ez is jó, ha már ifjaink egyáltalán nem győzik a tánczot.

Fogjunk tehát tudósokat. Doktorok, professzorok, kis és nagy dilletansok, ki a győpre! Lásuk, hányan vagyunk?

Bezzeg termelt a helybeli tudós, mint a gomba. Magunk se hittük volna, hogy ennyi okos ember legyen közöttünk.

Egy szótöbbséggel párbajképesnek nyilvánított ügyvéd ajánkozott, hogy liferál a fővárosból felolvasókat. Lehurrogattuk. Kell is nekünk idegen! mikor vagyunk itt elegenden. Aztán meg pénzbe kerül ám az a fővárosi vendég; mert ha utiköltségét nem is kéri, kosztot csak kell neki adni. Hát ki látja vendégül?

— Én sem!

— Én sem!

— Maradjunk a magunk helybeli tudósainál; — így nyilatkozott a közhangulat.

A választmány csakhamar válogatott a bejelentett értekezésekben, akár a vadkörteben.

Mindenekelőtt elvi megállapodásra jutottunk az iránt, hogy legelső sorban a legkomolyabb, a legtudományosabb, a legelvonatott tárgyakra vonatkozó felolvasások kerüljenek napirendre; mert célunk impozáns bizonyítványt adni a nyilvánosság előtt a kaszinóbeli tudományosság magas színvonaláról.

— A kaszinónak missziója van! — hangoztatá egyik tanfőú.

— Ugy van! — szóltunk mi és sorra vettük a bejelentett értekezések címeit.

Legelső helyen Csurogi orvosdoktor urnak „Az ébrényekről“ szóló felolvasását jelöltük ki, Mindnyájan megszavaztuk neki az elsőséget; én, megvallom, csupán azért, mert egészen ujnak és vonzónak találtam a címét.

Második lón Öntős, m. kir. posta- és táviró-tiszt ur kísérletekkel egybekötendő fölolvása „A dehejes álomról.“ Szavazattöbbséggel került a harmadik helyre Csöpögi professzor urnak „Az érintési villamosság mint élettani hatány“ című felolvasása, mely szintén kísérletek kíséretében czéloztatott előadatni.

Nagy vitát keltett ugyanis az alelnök ur ama nyilatkozata, miszerint a villamosság ma már elcsépelte téma, eltekintve attól, hogy ő maga személyesen utazott a budapesti villamos vasuton. Az alelnök ur a „Véglényekről“ című értekezést protegálta; mi azonban leszavaztuk, mert a villamosság lehet elcsépelte, de az „érintési villamosság“ mindig új marad s érdekelni fogja a helybeli hölgyvilágot, mely a véglényekre különben sem kíváncsi.

Mondanom is fölösleges, hogy a felolvasások programjának kihirdetése óriási szenzációt keltett az egész városban. Mindkét nembeli szerelmek oly intézmény gyanánt üdvözölték, mely fölöttébb alkalmas légyottokra színház, bálók, hangversenyek és estélyek hiányában.

Meg is jelentek fölös számmal az ébrényekről tartott fölolvason. A jó eleve kiszellőztetett termet zsufolóság tölté városunk intelligenciája. Mindenki a legelső sorban kívánt helyet s akinek nem jutott, neheztelessel ült az utolsó székekre;

de azért alelnökünk büszkén tekintett körül, mondván:

— Nos? Nincs-e érdeklődés a legelvonatott tudományos kérdések iránt?

Hanem egy kis baj mégis történt.

Az orvosdoktor ur — bár több alkalommal bocsánatot kért, hogy a tudomány érdekében világosan kell magát kifejeznie — mégis oly homályosan értekezett, hogy szavait a hölgyek egyáltalán nem érthették meg s e miatt minduntalan pirulniok kellett.

— Hisz ez dísznóságokról beszél! — jegyzé meg suttogva egy tömördek mama s tanácsukat kérte: nem volna-e illő, ha eltávolítaná leánykáját? Belátta, hogy feltűnést keltene, ha ő lenne az első távozó s mások példáján ő is csak végighallgatta a tanulságos előadást, erősen köhécselve a kényesebb passzusok alatt.

Bezzeg másnap volt miről beszélni a városban. A leánykák hallgattak, a menyecskék kacagtak; de a mamák annál inkább szidták az orvosdoktor és az egész kaszinót, mely az ártatlan elmék előtt imigyen nyakát szegte a golyamadár gondosan ápoltt teoriájának.

Mi, a kaszinó oszlopai, meg is ijedtünk; de komolyan. Már most ime elriadt a publikum. Czukkedlival se csalogathatjuk hozzánk a hölgyvilágot. Öntős tagtársunk kétségkívül üres székek előtt fogja produkálni a tudományát.

Aztán, még ha csak köztünk maradt volna!

(Folyt. köv.)

Névnapi tisztelgés.

A győri katolikus iskolai önkormányzat nagyválasztmányának tagjai e hó 12-én tisztelgettek városunk plebánosa, az autonomia egyházi elnöke, Mohl Antal apátkanonok urnál e hó 13-án eső névnapi alkalmából; e tisztelgésnél meghatóan emelte ki Baky István világi elnök azon szívvelyes jó egyetértést, mely az iskolai önkormányzatot ő ngsa egyházi elnöke alatti pár évi működésében oly fényes sikerrel jutalmazza, melynél az oroszlanrész mindenkben tevékeny, ügybuzgó egyházi elnököt illeti, — erre a megtiszteltnek szívből fakadó szavai csak növelték azon igaz vonzalmat, mely kölcsönös baráti érzellemmel fűzi össze az autonómiát vezérlő férfiakat és mely a jövő sikereinek legbiztosabb záloga.

A győri kath. főgymnasium vizsgarendje folyó 1893. évben.

I. oszt. június 19-én matematika, rajzoló geometria; 22-én földrajz; 24-én magyar, latin. — II. oszt. június 17-én magyar, latin; 21-én földrajz; 24-én matematika, rajzoló geometria. — III. oszt. június 17-én magyar, német, latin; 21-én történet, fizikai földrajz; 24-én mathém. rajzoló geometria. — IV. oszt. június 16-án történet, természetrajz; 21-én mathém. rajz. geometria; 23-án magyar, latin, német. — V. oszt. június 17-én mathém. magyar, görög és pótlók; 20-án természetrajz, történet; 23-án latin, német. — VI. oszt. június 16-án latin, német; 20-án mathém., magyar, görög és pótlók; 24-én történelem és természetrajz. — VII. oszt. június 16-án mathém. magyar, görög és pótlók; 20-án latin, német; 23-án történelem, fizika. — 27-én torna-verseny. — 29-én hálaadó istentisztelet és az érdemsorozat közzététele.

Felolvasás és táncmulatság.

A győri kath. legényegylet szombaton, június 17-én tartja egyleti céljaira Komócsy József urnak, a Petőfi-társaság alelnökének szabad előadásával nyári táncvizsgalmát a győr-szigeti fürdőház kerthelyiségében. Műsor: 1. Kardal, énekl az egyleti énekkar. — 2. Szabad előadást tart Komócsy József. 3. a) Világoskék a csillagos éjszaka. Petőfi költeménye. Énekhangra irta dr. Angyal Armand. b) Szeretlek és Álmodok. Szávay Gyula költeményei. Énekhangra irta Kontor Elek, énekl Zdesek Ferencz.

Hálanyilatkozat.

Mindazoknak, kik a Jézus szíve szobrának felállításához adományaikkal hozzájárultak és a felszentelési ünnepély fényét emelték, főképp a felszentelő nagys. Mohl Antal apátkanonok, az ünnepi szónok ft. Ruschek Antal szigeti plebános uraknak, valamint az egész ügy lelkes rendezőjének, ft. Nagy Ignác urnak ezennel forró köszönetet mondok. Hálánk kifejezésül jövő vasárnapon jun. 18-án a 10 órai nagymise a jótevők és jelenvoltakért fog felajánlatni. Zenker Brunó, karmelita perjel.

Esküvő.

A győri ügyvédi karnak egyik fiatal tagja, dr. Németh Károly folyó hó 17-én déli 12 órakor tartandja Rach Yella urhölgygel Sopronban, a belvárosi plebánia-templomban egybekelését. Tartós boldogságot kívánunk e szép fiatal pár frigyéhez.

József főherczeg és Kneip pater a Margitszigeten.

József főherczeg e hó 12-én jelenlétén Kneip pater felolvasásán, de mivel már bőven ismerte a pater elveit, nem várta be a felolvasás végét

s kíséretével távozni kívánván, a kijárat ajtaját nagy sokaság állta el, s hogy a közönség figyelmét az előadástól el ne zavarja, mulatságos ötlete támadt a főherczegnek, — oda ment egy nyitott ablakhoz s mosolyogva jegyzé meg, hogy kiugrik az ablakon, — azt tudva, hogy mult évben még botra támaszkodva tudott csak menni fájdalmas ischiássza miatt, tréfának vették, de a főherczeg nem tági-tott és szárnysegédével székelt hozatott az ablakhoz, — egy-kettő s a főherczeg fűgén kiugrott az ablakon, utána ugrottak Surány ezredes, gróf Széchenyi főhadnagy és László főherczeg, — ez ugrás hatalmas bizonyítéka annak, mint használt a Kneip-kura a főherczegnek.

A vághi Rábahid.

A vághiak már évek óta kérelmezik, hogy a Rábahidat csinálják meg számukra, — a hid reájuk nézve létkérdés, mert a kompközlekedés beszüntekor a világtól el vannak zárva, — a miniszter meg is ígerte nekik, ez év elején azon értesítést is nyerték, hogy június hóban az építkezés megkezdődik, a vasszerkezet Gregersen-czégénél meg lenne rendelve, mi teljes készen augusztus hóban Vághra érkezik és ott összeállítatik. De az ígéret eddig csak ígéret maradt. (Csornai Kapuvár és vidéke után.)

Angolna a Balatonban.

Szárszó körül Markus Henrik a Balatonban szép angolnát fogott, e ritka zsákmányát a nemzeti muzeumnak ajánlotta fel; már két év előtt is küldött a muzeumnak egy angolnát, de ez jóval kisebb volt a mostaninál.

A nádorvárosi iskola-felszentelés.

A győrvárosi kath. isk. önkormányzati testület által a kath. vallásu hitsorsosok áldozatkészségével épített nádorvárosi új népiskolát az önkorm. testület atyja, dr. Zalka János m. püspök ur Öngyméltósága f. évi június hó 18-án déli 10 órakor fogja ünnepélyesen felszentelni, mely iskola-felszentelési ünnepség sorrendje a következő: Gyülekezés a nádorvárosi plebánia-templomban d. e. 9 és fél órakor. Szent-mise 10 órakor. Felvonulás körmenetben az új iskolaépülethez. Üdvözlő ének a felvonulás alatt. Elnöki üdvözlő beszéd. Felszentelés és ének. Alkalmi óda elszavalása. Iskolás fiúk üdvözlése. Iskolás leányok üdvözlése. Főpásztori szózat. Elnöki záróbeszéd. Hymnus. Visszavonulás a templomba. Te deum.

Uj bibornok.

Schlauch Lőrincz nagyváradi biboros püspöknek a király a jövő hét folyamán fogja átadni a biretumot a bécsi burg-kápolnában, — ez ünnepén jelen lesz Vaszary Kolos herczegprimás, a bécsi pápai nunczius s a magyar kormány egyik tagja is.

Udvari ebéd.

A delegáció tagjainak adandó udvari ebédet csütörtökről, e hó 15-ről elhalasztották vasárnapra, e hó 18-án d. u. 5 órára, — a csütörtökre kibocsátott meghívók vasárnapra érvényesek, — de a szombatira, e hó 17-ére kitűzött delegációs ebéd, a meghívóknak megfelelően, szombaton megtartatik.

Templomfelszentelés.

Pusztla-Szt.-Lászlón Zalavármegyében e hó 7-én érdekes ünnepély folyt le, — e kis helységben, hol annak idején Deák Ferencz több kellemes napot töltött sógorának Oszterhuber Józsefnek házában, a birtok ura, Tarányi Ferencz nagybirtokos s neje báró Rieffel Mária a zalavármegyei intelligenciát egybegyűjtő vendégszerető kastélyukba

Nyomatott Nitsmann József könyvnyomdájában, Győr. 1893.

abból az alkalomból, hogy a községben lévő templomot Hidassy Kornél szombathelyi püspök őmltga fényes segédlettel felszentelé; ez ünnepélyen résztvettek az Oszterhuber, Svastits, Csertán, Bogay, Szily, Hertelendy, Háczy, Dervarics, Bezerédj, Skublies, Gyömörey, Gaál, Hááry, Seper és Nagy családok.

A kolozsvári marhavásár.

Rendkívül nagy ijedelmet okozott a most tartott kolozsvári marhavásáron az a hír, hogy a Romániával kötendő kereskedelmi szerződés már készen van s ennek alapján Románia szabadon hajthatja marháját Magyarországra. E hirre az állatok ára rohamosan esett. Az uralkodó nyomott hangulat közepette az erdélyi gazdasági egyesület a szerződés megkötése ellen állást foglalt s indokolt felterjesztést intéz a földmívelésügyi miniszterhez.

Asszonyok hősiessége.

Egy angol fogorvos a napokban egyik londoni lapban közzétette tapasztalatait, melyeket művészete gyakorlásánál szerzett; — e szerint az asszonyok a foghuzásnál sokkal több határozottságot, bátorságot tanusítanak, mint a férfiak, — egy férfi több dolgot ad a fogorvosnak, mint három asszony, és míg tizente fordulnak elő nők, kik a műtét alatt meg sem mozczzannak, — tíz férfi közül kilencz elszápad, mikor meglátja a foghuzót s egész műtét alatt remegnek.

Diák-furfang.

A kereskedelmi számtanból Székesfehérvárott — mint a Szabadság írja — e hó 7-én kellett az akadémia érettségére boesátott tanulóinak írásbeli vizsgát tenni. Egy ideig zavartalanul folyt a munka, a mikor egyik tanár észreveszi, hogy az egyik tanuló valami elkészített dolgozatról másol. A tanulót a további munkálattól eltiltotta és az elköszött mintát szemügyre vevén, kitűnt, hogy az hectografálva van, — így többen is követhettek el ily turpisságot, mint a min a felfüggesztett maturans rajtavesztett. Kutatás után kisült, hogy egy jól szervezett konzorezium működött az érettségi vizsgálatnál, hogy ily dolgozatokat a maturálók kezeibe juttassák, — a veszedelmes játéknak az lett a következménye, hogy a tanári konferenzia a kereskedelmi számtanból az összes érettségi vizsgálatot érvénytelennek nyilvánította s a tanulókat új vizsgálat alá veti.

Hizómarhák szállítása.

Pozsony, Nyitra, Trencsén, Árva, Liptó, Turóc, Zólyom, Bars, Hont, Nógrád, Szepes és Sárosvármegyék gazdáinak az osztrák belügyminiszter egy legujabb keletű rendeletével lehetlenné tette a szarvasmarha hizlalást, e rendelet szerint e hó 13-tól kezdve minden csütörtökön, csakis levágatás céljából szabad a bécsi, szentmarxi — virstli — vásárra hizómarhát szállítani; e sérelmes rendelet visszavonását erőlyesen kell követelnünk, mert a csütörtöki — virstli — vásárokról a marhák többé vissza nem hozhatók, sem más vásárra nem vihetők, ezt túrnunk lehetlen, hogy értékes magyar marháink a bécsi vásáron elbitangoltassanak. Tüdővészes marhát ki sem akar a bécsi szabad marhavásárra szállítani, de a járványmentes hizlalók ily szigoru rendszabálylyal csakugyan nem sujtathatnak. Hanem saját kormányunk rendelete sem kedvezőbb e vidék állapotnyesztőire, mert ez meg eltiltotta, hogy e megyékből tenyészállatok szállittassanak, ily viszonyok mellett kénytelenülünk az állattenyésztéssel is felhagyni. Nyitra vármegye gazdasági egyesülete ellenakció megindítása végett az érdeklődőket Budapesten a Közteleken folyó évi június hó 29-én d. e. 10 órakor tartandó értekezletre meghívja.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

KRISZTINKOVICH EDE.